HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a zecea)

8 decembrie 2022*

„Trimitere preliminară – Achiziții publice – Directiva 2014/24/UE – Articolul 18 alineatul (1) – Principiile egalității de tratament, transparenței și proporționalității – Decizie de retragere a unei cereri de ofertă – Oferte prezentate separat de doi ofertanți care țin de același operator economic și care constituie cele două oferte cele mai avantajoase din punct de vedere economic – Refuzul ofertantului câștigător de a semna contractul – Decizia autorității contractante de a refuza oferta ofertantului următor, de a pune capăt procedurii și de a lansa o nouă cerere de ofertă”

În cauza C-769/21,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Administratīvā rajona tiesa (Tribunalul Administrativ Districtual, Letonia), prin decizia din 13 decembrie 2021, primită de Curte la 13 decembrie 2021, în procedura

AAS „BTA Baltic Insurance Company”

împotriva

Iepirkumu uzraudzības birojs,

Tieslietu ministrija,

CURTEA (Camera a zecea),

compusă din domnul E. Regan (raportor), președintele Camerei a cincea, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a zecea, și domnii I. Jarukaitis și Z. Csehi, judecători,

avocat general: domnul G. Pitruzzella,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru AAS „BTA Baltic Insurance Company”, de M. Brizgo, advokāts;

– pentru guvernul leton, de J. Davidoviča și K. Pommere, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: letona.

– pentru Comisia Europeană, de P. Ondrůšek, A. Sauka și G. Wils, în calitate de agenți;

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 18 alineatul (1) din Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE (JO 2014, L 94, p. 65).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între AAS BTA Baltic Insurance Company (denumită în continuare „Baltic”), pe de o parte, și Tieslietu ministrija (Ministerul Justiției, Letonia) și Iepirkumu uzraudzības birojs (Oficiul pentru Supravegherea Achizițiilor Publice, Letonia), pe de altă parte, în legătură cu o decizie de a pune capăt unei proceduri de atribuire a unui contract de achiziții publice de servicii de asigurări de sănătate.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Articolul 18 din Directiva 2014/24, intitulat „Principii aplicabile achizițiilor”, prevede la alineatul (1):

„Autoritățile contractante îi tratează pe operatorii economici în mod egal și fără discriminare și acționează într-o manieră transparentă și proporționată.

[…]”

4 Articolul 55 din această directivă, intitulat „Informarea candidaților și a ofertanților”, prevede la alineatul (1):

„Autoritățile contractante informează cât mai curând posibil pe fiecare candidat și ofertant cu privire la deciziile luate în ceea ce privește încheierea unui acord-cadru, atribuirea contractului sau admiterea într-un sistem dinamic de achiziții, inclusiv cu privire la motivele care stau la baza oricărei decizii de a nu încheia un acord-cadru, de a nu atribui un contract pentru care s-a lansat o invitație la procedura concurențială de ofertare, de a [relua] procedura ori de a nu implementa un sistem dinamic de achiziții.”

Dreptul leton

5 Articolul 2 din Publisko iepirkumu likums (Legea privind achizițiile publice) din 15 decembrie 2016 (*Latvijas Vēstnesis*, 2016, nr. 254) are următorul cuprins:

„Obiectivul prezentei legi este de a garanta:

1) transparența în domeniul achizițiilor;

2) libera concurență între furnizori, precum și tratamentul egal și echitabil al acestora;

3) utilizarea eficientă a resurselor autorității contractante, reducând cât mai mult posibil riscul pentru aceasta”.

6 Potrivit punctelor 23 și 24 din Ministru kabineta noteikumi Nr. 2017 „Iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība” (Decretul nr. 107 al Consiliului de Miniștri privind procedurile de atribuire a contractelor de achiziții publice și a concursurilor) din 28 februarie 2017 (*Latvijas Vēstnesis*, 2017, nr. 45):

„(23) În cazul în care ofertantul căruia i s-a atribuit contractul de achiziții publice refuză să încheie contractul respectiv cu autoritatea contractantă, comisia de evaluare poate decide fie să atribuie contractul următorului ofertant care a depus oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic, fie să pună capăt procedurii de achiziții publice fără să selecteze o ofertă. În cazul în care s-a decis atribuirea contractului de achiziții publice următorului ofertant care a depus oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic, însă acesta refuză să încheie contractul respectiv, comisia de evaluare va adopta decizia de a pune capăt procedurii de achiziții publice fără să selecteze o ofertă.

(24) Înainte de a decide atribuirea contractului de achiziții publice următorului ofertant care a depus oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic, comisia de evaluare analizează dacă ofertantul respectiv și ofertantul selectat inițial care a refuzat să încheie contractul în cauză cu autoritatea contractantă trebuie considerați ca reprezentând împreună același operator economic. Eventual, comisia de evaluare are dreptul să solicite ofertantului următor o declarație, precum și, dacă este necesar, dovada faptului că acesta și ofertantul selectat inițial nu trebuie considerați ca reprezentând împreună același operator economic. În cazul în care ofertantul următor și ofertantul selectat inițial trebuie considerați ca reprezentând împreună același operator, comisia de evaluare va adopta decizia de a pune capăt procedurii de achiziții publice fără să selecteze o ofertă.”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

7 Ministerul Justiției a lansat, în calitate de autoritate contractantă, o cerere de ofertă pentru atribuirea unui contract de achiziții publice de asigurări de sănătate pentru angajații săi și pentru cei ai Valsts zemes dienests (Serviciul Național de Cadastru, Letonia), ai Datu valsts inspekcija (Autoritatea Națională pentru Protecția Datelor, Letonia), ai Maksātnespējas kontroles dienests (Serviciul de Control al Insolvenței, Letonia) și ai Patentu valde (Oficiul pentru Brevete, Letonia).

8 Mai mulți ofertanți, printre care Baltic și Compensa Life Vienna Insurance Group SE, Latvijas filiāle (denumită în continuare „Compensa”), au depus oferte pentru a obține atribuirea acestui contract de achiziții publice.

9 Prin decizia din 19 noiembrie 2020, comisia de evaluare a Ministerului Justiției a considerat că oferta depusă de Compensa era oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic. Această societate însă a refuzat să încheie contractul.

10 Prin decizia din 1 decembrie 2020, această comisie de evaluare a arătat că Baltic era următorul ofertant îndreptățit să obțină atribuirea contractului, impunând în același timp, în temeiul punctului 24 din Decretul nr. 107 din 28 februarie 2017, depunerea unei declarații, precum și dovada că Baltic și Compensa nu trebuiau considerate ca reprezentând împreună unul și același operator economic.

11 Ca răspuns la această cerere, Baltic a arătat că trebuia considerată ca formând împreună cu Compensa un operator economic unic, declarând totodată că și-a pregătit oferta în mod independent și fără a se consulta cu aceasta din urmă.

12 În aceste condiții, prin decizia din 9 decembrie 2020, comisia de evaluare a Ministerului Justiției, întemeindu-se pe punctul 23 din Decretul nr. 107 din 28 februarie 2017, a pus capăt procedurii de atribuire a contractului de achiziții publice.

13 La 16 decembrie 2020, Ministerul Justiției a lansat o nouă procedură de atribuire.

14 Prin decizia din 21 ianuarie 2021, Oficiul pentru Supravegherea Achizițiilor Publice, sesizat cu o reclamație de către Baltic, a confirmat decizia din 9 decembrie 2020. Acesta a arătat că punctul 24 din Decretul nr. 107 din 28 februarie 2017 impune autorității contractante, în scopul de a preveni posibilitatea unei practici concertate între întreprinderile din cadrul aceluiași grup după prezentarea ofertelor, să pună capăt procedurii de atribuire a contractului de achiziții publice dacă constată că ofertantul selectat inițial, care a refuzat să încheie contractul cu autoritatea contractantă, și ofertantul următor trebuie considerați ca reprezentând același operator economic. De asemenea, potrivit Oficiului pentru Supravegherea Achizițiilor Publice, autoritatea contractantă, în conformitate cu punctul 23 din acest decret, are dreptul, în orice caz, să pună capăt contractului de achiziții publice în cazul în care ofertantul câștigător refuză să încheie contractul cu autoritatea contractantă, niciun alt ofertant neavând dreptul subiectiv de a solicita să fie declarat câștigător.

15 În consecință, Baltic a sesizat Administratīvā rajona tiesa (Tribunalul Administrativ Districtual, Letonia), și anume instanța de trimitere, cu o acțiune având ca obiect anularea acestei decizii.

16 În opinia Baltic, autoritatea contractantă era obligată să examineze explicațiile sale referitoare la natura legăturii dintre cele două societăți și la elaborarea ofertelor pentru a asigura astfel un echilibru just în ceea ce privește respectarea tuturor principiilor consacrate la articolul 2 din Legea privind achizițiile publice.

17 Prezumția din cuprinsul punctului 24 din Decretul nr. 107 din 28 februarie 2017, potrivit căreia întreprinderile din același grup și-au coordonat ofertele în scopul denaturării concurenței, ar fi disproporționată și ar încălca principiile enunțate atât în Directiva 2014/24, cât și în Hotărârea din 19 mai 2009, Assitur (C-538/07, EU:C:2009:317).

18 Faptul că valoarea ofertei ofertantului selectat inițial era mai mare decât valoarea ofertei sale ar dovedi că ofertele nu au fost coordonate, astfel încât retragerea primei oferte nu a putut conferi niciun avantaj societăților din grup.

19 Oficiul pentru Supravegherea Achizițiilor Publice consideră, la rândul său, că Hotărârea din 19 mai 2009, Assitur (C-538/07, EU:C:2009:317), privește numai dreptul întreprinderilor afiliate de a participa la o procedură de atribuire a unui contract de achiziții publice și de a prezenta oferte, drept care nu a fost restrâns în speță.

20 Această situație ar diferi de situația în care autoritatea contractantă trebuie să pună capăt procedurii de atribuire a unui contract de achiziții publice achiziții atunci când ofertantul câștigător refuză să încheie contractul respectiv. Astfel, în primul caz, vizat de Hotărârea din 19 mai 2009, Assitur (C-538/07, EU:C:2009:317), autoritatea contractantă, după ce a respins ofertele întreprinderilor afiliate, ar alege o altă ofertă, iar contractul de achiziții publice ar conduce la atribuirea unui contract, în timp ce, în al doilea caz, autoritatea contractantă ar pune capăt procedurii de atribuire a contractului de achiziții publice neselectând nicio ofertă, fapt care ar avea ca efect restabilirea concurenței, permițând tuturor ofertanților să participe la o nouă procedură.

21 Ministerul Justiției susține, pe de altă parte, că, în orice caz, punctul 23 din Decretul nr. 107 din 28 februarie 2017 conferă autorității contractante o putere discreționară cu privire la continuarea procedurii de atribuire atunci când ofertantul căruia i s-a atribuit contractul refuză încheierea contractului vizat.

22 Potrivit Administratīvā rajona tiesa (Tribunalul Administrativ Districtual), soluționarea litigiului cu care este sesizat depinde de aspectul dacă simpla împrejurare, necontestată în speță, potrivit căreia Baltic și Compensa trebuie să fie considerate ca reprezentând unul și același operator economic are un impact asupra dreptului autorității contractante de a decide să pună capăt procedurii de atribuire a contractului de achiziții publice.

23 Această instanță consideră că un stat membru dispune, desigur, de o largă putere de apreciere pentru a prevedea posibilitatea adoptării unei decizii de retragere a cererii de ofertă. Astfel, conform jurisprudenței Curții, așa cum rezultă aceasta din Hotărârea din 11 decembrie 2014, Croce Amica One Italia (C-440/13, EU:C:2014:2435, punctele 33-35), motivele de retragere ar putea fi întemeiate, printre altele, pe rațiuni care au legătură în special cu aprecierea oportunității, din punctul de vedere al interesului public, de a finaliza o procedură de atribuire, ținând seama, printre altele, de eventuala modificare a contextului economic sau a circumstanțelor de fapt ori de nevoile autorității contractante în cauză.

24 În speță, ar reieși totuși din expunerea situației de fapt că autoritatea contractantă, în pofida refuzului ofertantului câștigător de a încheia contractul, a înțeles să continue procedura de atribuire atribuind contractul de achiziții publice următorului ofertant care a prezentat oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic. Cu alte cuvinte, nevoile autorității contractante nu s-ar fi schimbat, cum ar confirma și lansarea unei noi proceduri de achiziții publice, iar oferta următoare ar corespunde nevoilor, precum și cerințelor autorității contractante. Aceasta din urmă ar fi pus totuși capăt, în temeiul punctului 24 din Decretul nr. 107 din 28 februarie 2017, procedurii de atribuire a contractului de achiziții publice pentru motivul că cei doi ofertanți vizați trebuiau considerați ca reprezentând unul și același operator economic.

25 Instanța de trimitere are îndoieli în ceea ce privește compatibilitatea unei astfel de reglementări naționale cu principiile dreptului Uniunii aplicabile procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice.

26 Desigur, această reglementare nu ar interzice întreprinderilor între care există raporturi de control sau de afiliere să participe la aceeași procedură de achiziții publice. Ea ar fi, așadar, conformă cu jurisprudența Curții, astfel cum reiese în special din Hotărârea din 19 mai 2009, Assitur (C-538/07, EU:C:2009:317, punctele 29 și 30), precum și din Hotărârea din 8 februarie 2018, Lloyd's of London (C-144/17, EU:C:2018:78, punctele 34-36), potrivit căreia dreptul Uniunii se opune unei reglementări naționale care stabilește o interdicție absolută pentru întreprinderi între care există raporturi de control sau de afiliere de a participa simultan și în calitate de concurenți la aceeași cerere de ofertă fără a le lăsa posibilitatea de a demonstra independența ofertelor lor, o asemenea reglementare fiind contrară interesului Uniunii de a se asigura o participare cât mai largă posibil a unor ofertanți la o cerere de ofertă.

27 Cu toate acestea, din aceeași jurisprudență ar rezulta că întreprinderile între care există un raport de control sau de afiliere au dreptul să li se atribuie contractul la care au participat. Or, punctul 24 din Decretul nr. 107 din 28 februarie 2017 ar interzice autorității contractante să atribuie contractul de achiziții publice ofertantului următor atunci când acesta și ofertantul selectat inițial care și-a retras oferta constituie împreună unul și același operator economic. O asemenea reglementare s-ar întemeia, așadar, în esență pe prezumția irefragabilă că cei doi ofertanți s-au consultat și că ofertantul câștigător și-a retras oferta din acest motiv.

28 Instanța de trimitere consideră, prin urmare, că reglementarea națională în discuție în litigiul principal, în pofida marjei largi de apreciere de care se bucură statele membre pentru a stabili situațiile în care trebuie să se pună capăt procedurii de achiziții publice, în condițiile în care nevoile autorității contractante nu s-au schimbat și în care oferta următoare corespunde atât nevoilor, cât și cerințelor autorității contractante, nu este compatibilă cu principiile definite la articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2014/24, în special cu obligația statelor membre de a aplica operatorilor economici un tratament egal și nediscriminatoriu, precum și cu respectarea principiului proporționalității. Stadiul procedurii de atribuire a contractului de achiziții publice în discuție ar fi lipsit de importanță în cadrul aplicării jurisprudenței Curții amintite la punctul 26 din prezenta hotărâre, aceasta fiind aplicabilă și unei decizii de a pune capăt acestei proceduri. Prin urmare, această reglementare ar trebui să lase ofertantului în cauză posibilitatea de a demonstra independența ofertei sale.

29 În aceste condiții, Administratīvā rajona tiesa (Tribunalul Administrativ Districtual) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Este compatibilă cu principiile aplicabile achizițiilor, definite la articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2014/18/CE, în special cu obligația statelor membre de a aplica operatorilor economici un tratament egal și nediscriminatoriu, precum și cu principiul proporționalității o reglementare națională care impune autorității contractante obligația de a pune capăt procedurii de achiziții în cazul în care se stabilește că ofertantul selectat inițial, care a refuzat să încheie contractul de achiziții publice cu autoritatea contractantă, trebuie să fie considerat ca reprezentând același operator economic cu ofertantul următor, care a depus o ofertă ce corespunde nevoilor și cerințelor autorității contractante?”

Cu privire la întrebarea preliminară

30 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă principii generale ale dreptului Uniunii precum, printre altele, principiile egalității de tratament și proporționalității, în sensul articolului 18 alineatul (1) din Directiva 2014/24, trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale care impune autorității contractante să pună capăt unei proceduri de atribuire a unui contract de achiziții publice atunci când, în cazul retragerii ofertantului selectat inițial pentru depunerea ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic, ofertantul care a depus următoarea ofertă cea mai avantajoasă din punct de vedere economic constituie împreună cu acesta același operator economic.

31 În această privință trebuie amintit de la bun început că, după cum reiese din jurisprudența Curții, dreptul Uniunii nu se opune ca statele membre să prevadă posibilitatea, evocată la articolul 55 alineatul (1) din Directiva 2014/24, de a adopta o decizie de retragere a unei cereri de ofertă din motive care au legătură în special cu aprecierea oportunității, din punctul de vedere al interesului public, de a finaliza o procedură de atribuire, ținând seama, printre altele, de eventuala modificare a contextului economic, a circumstanțelor de fapt ori de nevoile autorității contractante în cauză sau de nivelul insuficient de concurență atunci când, la finalizarea procedurii de atribuire a contractului în cauză, un singur ofertant ar fi în continuare apt să îl execute (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 decembrie 2014, Croce Amica One Italia, C-440/13, EU:C:2014:2435, punctul 35).

32 Cu toate acestea, o astfel de decizie de retragere a cererii de ofertă trebuie să fie adoptată cu respectarea normelor dreptului Uniunii, în special a principiilor generale ale dreptului Uniunii precum principiile egalității de tratament, transparenței și proporționalității, care sunt de asemenea vizate la articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2014/24 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 iunie 2002, HI, C-92/00, EU:C:2002:379, punctele 42 și 45-47, precum și Hotărârea din 11 decembrie 2014, Croce Amica One Italia, C-440/13, EU:C:2014:2435, punctele 33, 34 și 36).

33 În speță, este evident că o reglementare națională precum cea în discuție în litigiul principal, prin faptul că impune autorității contractante să pună capăt unei proceduri de atribuire a unui contract de achiziții publice în împrejurările menționate la punctul 30 din prezenta hotărâre, urmărește să înlăture orice coluziune potențială între participanții la aceeași procedură de atribuire a unui contract de achiziții publice după depunerea ofertelor lor și să garanteze astfel menținerea unui nivel suficient de concurență pentru a proteja egalitatea de tratament a candidaților, precum și transparența procedurii (a se vedea prin analogie Hotărârea din 8 februarie 2018, Lloyd's of London, C-144/17, EU:C:2018:78, punctul 31).

34 În conformitate cu principiul proporționalității, o asemenea reglementare nu trebuie însă, potrivit jurisprudenței Curții, să depășească ceea ce este necesar pentru a atinge aceste obiective (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 februarie 2018, Lloyd's of London, C-144/17, EU:C:2018:78, punctul 32 și jurisprudența citată).

35 În această privință este necesar să se amintească faptul că normele Uniunii din domeniul atribuirii contractelor de achiziții publice au fost adoptate în cadrul realizării pieței unice, care urmărește să asigure libera circulație și să elimine practicile care restrâng concurența (Hotărârea din 8 februarie 2018, Lloyd's of London, C-144/17, EU:C:2018:78, punctul 33 și jurisprudența citată).

36 În acest context, este în interesul dreptului Uniunii să se asigure o participare cât mai largă posibil a ofertanților la o cerere de ofertă (Hotărârea din 8 februarie 2018, Lloyd's of London, C-144/17, EU:C:2018:78, punctul 34 și jurisprudența citată).

37 Rezultă de aici, potrivit unei jurisprudențe constante, că excluderea automată a unor candidați sau ofertanți care se află într-un raport de control sau de asociere cu alți concurenți depășește ceea ce este necesar pentru a preveni comportamentele coluzive și, prin urmare, pentru a asigura punerea în aplicare a principiului egalității de tratament și respectarea obligației de transparență. Într-adevăr, o asemenea excludere automată, întrucât constituie o prezumție absolută de influențare reciprocă a ofertelor depuse pentru același contract de achiziții publice de întreprinderi legate printr-un raport de control sau de asociere și înlătură astfel posibilitatea ca acești candidați sau ofertanți să demonstreze independența ofertelor lor, este contrară interesului Uniunii de a se asigura o participare cât mai largă posibil a unor ofertanți la o procedură de cerere de ofertă (Hotărârea din 8 februarie 2018, Lloyd's of London, C-144/17, EU:C:2018:78, punctele 35 și 36, precum și jurisprudența citată).

38 În această privință, Curtea a reținut deja că grupările de întreprinderi pot avea forme și obiective variabile și nu exclud în mod necesar posibilitatea ca întreprinderile controlate să se bucure de o anumită autonomie în cadrul gestiunii politicii lor comerciale și a activităților lor economice, în special în domeniul participării la proceduri de atribuire a unor contracte de achiziții publice. Astfel, raporturile dintre întreprinderile din cadrul aceluiași grup pot fi reglementate de dispoziții speciale de natură să garanteze atât independența, cât și confidențialitatea la momentul elaborării ofertelor care ar fi depuse simultan de întreprinderile în cauză în cadrul aceleiași cereri de ofertă (Hotărârea din 8 februarie 2018, Lloyd's of London, C-144/17, EU:C:2018:78, punctul 37 și jurisprudența citată).

39 Respectarea principiului proporționalității impune, așadar, ca autoritatea contractantă să aibă obligația de a examina și de a aprecia faptele pentru a stabili dacă raportul existent între două entități a exercitat o influență concretă asupra conținutului ofertelor depuse de fiecare dintre acestea în cadrul aceleiași proceduri de atribuire a unui contract de achiziții publice, constatarea unei astfel de influențe, indiferent de forma ei, fiind suficientă pentru ca întreprinderile menționate să fie excluse din procedură (Hotărârea din 8 februarie 2018, Lloyd's of London, C-144/17, EU:C:2018:78, punctul 38 și jurisprudența citată).

40 Această jurisprudență, dezvoltată în privința unor reglementări naționale care prevăd excluderea automată de la participarea la o procedură de atribuire a unui contract de achiziții publice, se aplică în același mod unei reglementări precum cea în discuție în litigiul principal, care impune autorității contractante, în stadiul ulterior al atribuirii, să pună capăt unei proceduri de acest tip.

41 Astfel, o asemenea reglementare, deși nu exclude, bineînțeles, în mod automat ofertanții care țin de aceeași entitate economică de la participarea la aceeași procedură de atribuire a unui contract de achiziții publice, are efecte analoge acesteia.

42 În această privință trebuie arătat că, prin faptul că prevede încheierea automată a unei proceduri de atribuire a unui contract de achiziții publice atunci când, în cazul retragerii ofertantului selectat inițial pentru depunerea ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic, ofertantul clasat pe locul al doilea, care a depus următoarea ofertă cea mai avantajoasă din punct de vedere economic, constituie împreună cu acesta din urmă același operator economic, o reglementare națională precum cea în discuție în litigiul principal instituie o prezumție irefragabilă potrivit

căreia acești ofertanți s-au consultat pentru pregătirea ofertelor lor sau după depunerea acestora, pentru simplul motiv că țin de aceeași entitate economică, fără a putea demonstra caracterul independent al ofertelor lor.

43 Or, o asemenea reglementare națională, care privește o fază a procedurii în cursul căreia au fost divulgate clasamentul ofertelor și conținutul acestora, este cu atât mai mult contrară interesului Uniunii de a se asigura o participare cât mai largă posibil a ofertanților la o cerere de ofertă și principiului proporționalității.

44 Într-adevăr, nu numai că această reglementare este de natură să descurajeze societățile care aparțin aceluiași grup să prezinte oferte concurente într-o procedură de achiziții publice, din moment ce clasificarea lor pe primele două locuri ar avea ca efect automat, în cazul retragerii primei clasate, încetarea atât a acestei proceduri, cât și a următoarelor, excluzându-le astfel de fapt de la orice posibilitate de a concura în cadrul unei asemenea achiziții publice, dar, pe lângă acest fapt, reglementarea menționată este ea însăși susceptibilă să crească riscul de denaturare a concurenței, din moment ce divulgarea clasării ofertelor și a conținutului lor în urma primei proceduri este de natură să faciliteze o eventuală consultare între ofertanți în cadrul procedurii următoare.

45 Deși este adevărat că retragerea ofertantului selectat inițial pentru că a depus oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic, atunci când ofertantul care a depus următoarea ofertă cea mai avantajoasă din punct de vedere economic constituie împreună cu acesta din urmă același operator economic, ar putea constitui indiciul unei concertări anticoncurențiale, o astfel de retragere putând apărea ca fiind motivată de scopul de a se reține oferta cu cea mai mare valoare depusă de grup considerat în ansamblul său, este cert că nu poate fi instituită nicio prezumție irefragabilă în acest sens, în caz contrar existând riscul de a-i priva pe acești ofertanți de posibilitatea de a demonstra caracterul independent al ofertelor lor.

46 În aceste condiții, este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că principiul proporționalității, în sensul articolului 18 alineatul (1) din Directiva 2014/24, trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale care impune autorității contractante să pună capăt unei proceduri de atribuire a unui contract de achiziții publice atunci când, în cazul retragerii ofertantului selectat inițial pentru depunerea ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic, ofertantul care a depus următoarea ofertă din punct de vedere economic constituie împreună cu acesta din urmă același operator economic.

Cu privire la cheltuielile de judecată

47 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a zecea) declară:

Principiul proporționalității, în sensul articolului 18 alineatul (1) din Directiva 2014/24/EU a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE,

trebuie interpretat în sensul că

se opune unei reglementări naționale care impune autorității contractante să pună capăt unei proceduri de atribuire a unui contract de achiziții publice atunci când, în cazul retragerii ofertantului selectat inițial pentru depunerea ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic, ofertantul care a depus următoarea ofertă din punct de vedere economic constituie împreună cu acesta din urmă același operator economic.

Semnături